

Jana Kubicova

Individuálne prejavy spoluzávislosti detí závislých rodičov od alkoholu

Bachelor Thesis

YOUR KNOWLEDGE HAS VALUE



- We will publish your bachelor's and master's thesis, essays and papers
- Your own eBook and book - sold worldwide in all relevant shops
- Earn money with each sale

Upload your text at www.GRIN.com
and publish for free



Bibliographic information published by the German National Library:

The German National Library lists this publication in the National Bibliography; detailed bibliographic data are available on the Internet at <http://dnb.dnb.de> .

This book is copyright material and must not be copied, reproduced, transferred, distributed, leased, licensed or publicly performed or used in any way except as specifically permitted in writing by the publishers, as allowed under the terms and conditions under which it was purchased or as strictly permitted by applicable copyright law. Any unauthorized distribution or use of this text may be a direct infringement of the author s and publisher s rights and those responsible may be liable in law accordingly.

Imprint:

Copyright © 2011 GRIN Verlag
ISBN: 9783656221494

This book at GRIN:

<https://www.grin.com/document/195808>

Jana Kubicova

Individuálne prejavy spoluzávislosti detí závislých rodičov od alkoholu

GRIN - Your knowledge has value

Since its foundation in 1998, GRIN has specialized in publishing academic texts by students, college teachers and other academics as e-book and printed book. The website www.grin.com is an ideal platform for presenting term papers, final papers, scientific essays, dissertations and specialist books.

Visit us on the internet:

<http://www.grin.com/>

<http://www.facebook.com/grincom>

http://www.twitter.com/grin_com

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**INDIVIDUÁLNE PREJAVY SPOLUZÁVISLOSTI DETÍ
ZÁVISLÝCH RODIČOV OD ALKOHOLU**

Bakalárska práca

Študijný program: Sociálna práca

Školiace pracovisko: Katedra sociálnej práce a sociálnych vied

Nitra 2011

Jana Kubicová

Ďakujem môjmu konzultantovi práce doc. PhDr. Milanovi Tomkovi, PhD. a mojej školiteľke Mgr. Lenke Macejkovej za pomoc, rady a kritické pripomienky, ktoré mi poskytli pri vypracovaní bakalárskej práce.

Zároveň ďakujem ľuďom, ktorí sa stali obeťami alkoholizmu svojich najbližších, venovali mi svoj čas a poskytli mi veľmi dôležité informácie.

V neposlednej rade ďakujem môjmu manželovi a mojim rodičom za opateru malej dcéry, čím mi umožnili venovať viac času vypracovaniu bakalárskej práce.

ABSTRAKT

KUBICOVÁ, Jana: *Individuálne prejavy spoluzávislosti detí závislých rodičov od alkoholu*. [Bakalárska práca] – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva; Katedra sociálnej práce a sociálnych vied. - Školiteľ: Mgr. Lenka Macejková. - Konzultant: doc. PhDr. Milan Tomka, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár (Bc.). – Nitra: FSVaZ, 2011. 54 s.

Alkoholizmus je najrozšírenejšia a najzávažnejšia forma závislosti spájaná s množstvom zdravotných, ekonomických a sociálnych problémov. V jednotlivých častiach práce sa autorka venuje škodám a problémom, ktoré alkoholizmus spôsobuje jednotlivcovi, rodine i spoločnosti. Najväčšiu pozornosť venuje fenoménu rodinnej choroby spoluzávislosti. Primárnou cieľovou skupinou sú deti, ktorých problémy súvisiace s alkoholizmom rodiča, majú rôznorodé podoby. Cieľom bakalárskej práce je zistiť, čo znamená pre dospelé dieťa alkoholika byť jeho dieťaťom, analyzovať spoločné a diferencované znaky detí alkoholikov a zistiť možné dôsledky pre život v dospelosti. Prieskumnú vzorku tvorilo päť dospelých účastníkov, ktorí vyrastali s otcom alkoholikom. Výsledky potvrdili, že deti rodičov závislých od alkoholu, neprežívajú šťastné detstvo a pocity, ktoré charakterizujú ich prežívanie, je strach, sklamanie a hanba, pričom ich bolesť spravidla pretrváva aj v dospelosti. Napriek tomu sa paradoxne v dospelosti správajú ako ich rodičia a dostávajú sa do podobných situácií, ako v detstve. Prieskum bol realizovaný pomocou naratívneho rozhovoru, ktorý umožnil autorke získať bohaté údaje a získať nový uhol pohľadu na deti alkoholikov. Autorka popisuje zistené posolstvá, ktoré si deti alkoholikov prinášajú do dospelosti a v diskusii komparuje výsledky prieskumu s výsledkami štúdií iných autorov. Zároveň vyslovuje vlastné odporúčania pre oblasť prevencie spoluzávislosti. Práca obsahuje v prílohách prepisy naratívnych rozhovorov s deťmi alkoholikov.

Kľúčové slová: Alkoholizmus. Spoluzávislosť. Deti alkoholikov. Dospelé deti alkoholikov. Rodinná terapia.

ABSTRACT

KUBICOVÁ, Jana: Individual manifestations of codependence in children of parents addicted to alcohol. [Bachelor thesis] - Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care; Department of Social Work and Health. – Tutor: Mgr. Lenka Macejková. - Consultant: PhDr.Milan Tomka, PhD. Master of degree: Bachelor (Bc.). – Nitra: FSVaZ, 2011. 54 p.

Alcoholism is the most widespread and the most serious form of addiction associated with numerous health, economic and social problems. In individual chapters of the thesis, the author addresses problems and damage that the alcohol abuse causes to individuals, families and society. The greatest attention is paid to the phenomenon of family disease, the codependence. The primary target group concerns children whose problems connected to parental alcoholism are diverse. The objective of this thesis is to find out what it means for an adult child of alcoholic to be his child, to analyse common and differentiated characteristics in children of alcoholics as well as to identify the possible consequences in adult life. The survey sample consisted of five adult participants who grew up with alcoholic father. The results proved the fact that the children of parents addicted to alcohol do not have a happy childhood and the feelings that characterise it are fear, disappointment and shame, and the pain usually persists in adulthood. Yet paradoxically, they behave the same way as their parents in adult life and encounter similar situations as in childhood. The survey was conducted using narrative interviews, which allowed the author to acquire rich information and to get a new viewpoint concerning the children of alcoholics. The author describes the messages that the children of alcoholics bring into adulthood and in discussion she compares the results of the survey with the results found in studies of other authors. She also provides recommendations for practice, as a preventive measure of codependence. The transcriptions of narrative interviews with the children of alcoholics are annexed.

Keywords: Alcoholism. Codependence. Children of alcoholics. Adult children of alcoholics. Family therapy.

OBSAH

ÚVOD	8
1 ALKOHOL A FENOMÉN ZÁVISLOSTI	9
1.1 Alkohol	9
1.2 Alkoholizmus ako choroba jednotlivca	10
1.3 Príčiny a faktory ovplyvňujúce konzumáciu alkoholu	11
1.4 Vývojové fázy a typy alkoholizmu	12
2 DÔSLEDKY ALKOHOLIZMU	14
2.1 Telesné a duševné poruchy spôsobené nadmerným pitím alkoholu	14
2.2 Sociálne dôsledky alkoholizmu	15
2.3 Alkoholizmus žien	17
3 ALKOHOLIZMUS V RODINE A SPOLUZÁVISLOSŤ	19
3.1 Rodina	19
3.2 Sociálne vzťahy	20
3.3 Alkoholizmus ako rodinná choroba – spoluzávislosť/ kodependencia	20
3.4 Charakteristiky a prejavy spoluzávislosti	22
3.5 Deti alkoholikov	24
3.6 Dospelé deti alkoholikov	26
3.7 Liečba kodependencie a uzdravenie	29
3.7.1 Formy, techniky a pravidlá liečby	31
4 PRIESKUM INDIVIDUÁLNYCH PREJAVOV SPOLUZÁVISLOSTI DETÍ ZÁVISLÝCH RODIČOV OD ALKOHOLU	32
4.1 Ciele a prieskumné otázky	32
4.2 Metódy prieskumu	32
4.3 Výber prieskumnej vzorky a jej charakteristika	33
4.4 Postup práce	33
5 VÝSLEDKY VÝSKUMU	35
5.1 V akej domácnosti vyrastali dospelé deti alkoholikov?	35

5.2 Čo prežívali dospelé deti alkoholikov do doby osamostatnenia?	36
5.3 Aké boli charakteristické prejavy správania dospelých detí alkoholikov do doby osamostatnenia?	37
5.4 Aký bol charakter sociálnych kontaktov dospelých detí alkoholikov v detstve a dospievaní?	38
5.5 Aké posolstvá si prinášajú deti alkoholikov do dospelosti?	39
5.6 Spoločné a diferencované prejavy spoluzávislosti detí alkoholikov	41
5.7 Grafické znázornenie selektívneho kódovania	43
6 DISKUSIA	44
6.1 Domácnosť, v ktorej vyrastá dieťa alkoholika	44
6.2 Prežívanie dospelých detí alkoholikov do doby osamostatnenia	44
6.3 Charakteristické prejavy správania dospelých detí alkoholikov do doby osamostatnenia	45
6.4 Charakter sociálnych kontaktov detí alkoholika v detstve a dospievaní	46
6.5 Posolstvá, ktoré si prinášajú deti alkoholikov do dospelosti	47
6.6 Spoločné a diferencované prejavy spoluzávislosti detí alkoholikov a odporúčania ako im zabrániť.	48
ZÁVER	50
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	51
ZOZNAM PRÍLOH	55

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

<i>Tab. 1</i>	Prehľad škôd spôsobených alkoholom iným ľuďom ako je sám pijan	16 - 17
<i>Tab. 2</i>	Domácnosť alkoholika	35
<i>Tab. 3</i>	Emócie detí alkoholikov	36
<i>Tab. 4</i>	Emócie detí alkoholikov	37
<i>Tab. 5</i>	Správanie detí alkoholikov	38
<i>Tab. 6</i>	Správanie detí alkoholikov	38
<i>Tab. 7</i>	Kľúčové postavy mimo domova	39
<i>Tab. 8</i>	Vzťah detí alkoholikov k rodine	40
	Grafické znázornenie selektívneho kódovania	43

ÚVOD

V dnešnej dobe sa veľa hovorí a píše o drogách a závislostiach. Medzi najdostupnejšie a spoločensky uznávané drogy patrí alkohol. Sprevádza nás doslova na každom kroku a preto možnosť stať sa alkoholikom je veľká. Z príležitostného pitia sa stane pravidlo a človek sa ocitne v začarovanom kruhu alkoholizmu. Alkohol sa stáva pre závislého v istom okamihu najdôležitejšou a neodmysliteľnou súčasťou života.

Nie len ten, kto užíva alkohol v nadmernom množstve, je obeťou tejto drogy. Sú to však tí, ktorí sú nútení žiť s alkoholikom. Ako sám alkoholik ju prijímajú za súčasť svojho života. Najbližšie a najmilovanejšie osoby podobne ako závislí strácajú veľa, strácajú svoj vlastný život, zmysel života, svoju rodinu, priateľov, peniaze. Ich život, tak ako život alkoholika, sa výrazne zmení a postupne sa stávajú všetci členovia rodiny súčasťou zákernej choroby. Izolujú sa, snažia sa všetko vyriešiť bez pomoci iných a zamotávajú sa do dôsledkov choroby. Niektorí z nich sa sami stanú závislými alebo citovo narušenými. Ich hierarchia hodnôt sa mení a najdôležitejšie miesto zastáva ich blízky - závislý. Zabudnú sami na seba a svoj život nevedome darujú chorému. Najsmutnejšie je však na tom to, že závislý rodič a následne aj jeho partner prestanú naplňovať základné potreby dieťaťa, ktoré sú dôležité pre jeho zdravý telesný a psychický vývoj. Nedokážu mu dať ideálny domov, ktoré dieťa potrebuje a ktorý si zaslúži. Tým ohrozia a narušia jeho bezstarostné detstvo a ovplyvnia jeho budúcnosť. Práve deti sa stávajú najväčšími obeťami svojich vlastných rodičov. V detstve sa snažia s faktom, že rodič je alkoholik, vyrovnáť a zmieriť, neskôr s ním bojovať. Je neuveriteľné, aká sila lásky je v blízkych závislého. Je neuveriteľné, koľko blízki závislého dokážu vydržať a koľko sú mu schopní odpustiť a koľko nových šancí sú mu ochotní dať. Stále veria, že to bude iné, aj keď z pohľadu iných je to už dávno stratené. Výchova a vzor rodičov v takejto rodine sa môže preniesť do výchovy a správania vo svojej vlastnej rodine a následky zostávajú až do konca života. Nehovoriac o tom, že deti alkoholikov sa stávajú čoraz častejšie sami alkoholikmi.

V bakalárskej práci chceme oboznámiť čitateľa s problematikou, že alkoholizmus nie je iba chorobou závislého, je chorobou celej rodiny a najväčšie obete prinášajú deti, ktoré celý život prenasleduje strach, vina a pomsta. Čitateľ má možnosť oboznámiť sa s charakteristickými prejavmi spoluzávislosti a nájsť v nich vlastné pocity, poprípade svojich známych, ktorým sa snažia pomôcť a následne vyhľadajú svojpomocné skupiny pre príbuzných a priateľov závislého pacienta Al-Anon, Dospelé Deti Alkoholikov (ďalej len DDA), poprípade iné rodinné terapie.